

Сисоліна Наталія

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та підприємництва

Мілютин Максим

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ОЦІНКА ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ

Будь-яке підприємство як суб'єкт господарювання створюється з метою задоволення потреб своїх споживачів (суспільства, громадян, клієнтів) в продукції або послугах та отримання доходів. А керівництво кожного діючого підприємства, прагне мати певний сегмент ринку, конкурентні переваги, можливості інноваційного розвитку, тому періодично оцінює напрями та фактори, що впливають на підвищення ефективності діяльності господарства в діючій сфері. Тому оцінювання та визначення напрямів підвищення ефективності господарської діяльності є актуальними питаннями.

Взагалі, ефективність господарської діяльності визначається співвідношенням отриманих результатів, які відображають досягнення цілей розвитку підприємства і обсягів сукупних ресурсів, що застосовані та використані [2].

Оцінка діяльності господарства проводиться за основними напрямками, що враховують такі фактори:

- внутрішні:
- ринкові: ринки збуту, асортимент та якість продукції, репутація;
- маркетингові: ціноутворення, конкурентоздатність продукції, реклама;
- фінансові: управління капіталом (власним і позиковим, основним і оборотним), оборотністю, заборгованістю (кредиторською і дебіторською), кредитоспроможністю, ліквідністю, рентабельністю;
- операційні: специфіка виробництва, виробничі потужності, виробничий процес, логістика, управління якістю, інноваційна політика, організація роботи внутрішніх служб;
- менеджмент персоналу: склад, мотивація та стимулювання, рівень кваліфікації персоналу; система оплати праці;
- психологічні: корпоративна культура, особистість керівника;
- антикризове управління: системи заходів та обмежень для маркетингового, фінансового, операційного менеджменту і управління персоналом;
- ризики: системи заходів та обмежень для маркетингового, фінансового, операційного, інноваційного менеджменту, управління бізнес-процесами для запобігання ризиків;

- зовнішні: впливи держави, економічні, науково-технічні, екологічні, стихійні лиха, війна.

Багато підприємств орієнтуються на отримання бренду для додаткових фінансових надходжень, навіть якщо витрати на виготовлення одиниці продукції співвідносні або менші ніж у конкурентів.

Підвищення ККД технологічного процесу за рахунок модернізації або оновлення техніки оцінюється зменшенням трудомісткості, зростанням продуктивності праці, зниженням собівартості продукції, відносною економією матеріальних ресурсів, отриманням економічного ефекту.

Визначення ефективності впроваджених методів модернізації виробництва оцінюється рентабельністю, тобто співвідношенням виготовленої продукції, до витрачених ресурсів. Вчасно оцінені можливості та ризики господарської діяльності дають змогу, в часи криз, модернізувати або змінити модель роботи діючої організації.

Сьогодні показує, що зовнішні негативні впливи не можуть зупинити розвиток підприємств в Україні. Навіть розпочате повномасштабне вторгнення РФ 24 лютого, в новому етапі Українсько-Російської війни та ракетні обстріли критичної інфраструктури не паралізують діяльність підприємств. Наприклад, у жовтні було зареєстровано 21,3 тисячі ФОПів та 3,2 тисячі компаній, а загалом від початку війни було зареєстровано близько 170 тисяч нових ФОПів. Активною залишається галузь громадського харчування – станом на початок листопада працює 74% закладів громадського харчування у порівнянні з періодом до нападу РФ.

Крім цього, українці остаточно відновили покупки в українських магазинах у порівнянні з періодом до вторгнення РФ. В останні тижні жовтня показники досягли рекордних 123% проти «довоєнних» показників [1].

Кожна господарська діяльність підприємства має специфіку напрямів виробництва продукції або/та надання послуг, оцінка це повинна враховувати.

Розглянемо діяльність АТ «Укрпошта», як державного підприємства, яке надає універсальні послуги поштового зв'язку, що забезпечують покриття у 100% населених пунктах України [3]. Його основним конкурентом є «Нова пошта». Разом вони, як лідери доставки та електронної комерції України, продовжують свою господарську діяльність і під час війни.

Цікавим є те, що у 2018 р. АТ «Укрпошта», вперше провела аудит фінансової звітності із залученням міжнародного аудитора, за результатами якого вирішила диверсифікувати напрями надання послуг. Так, АТ «Укрпошта» надає також фінансові послуги за ліцензією НБУ. Підприємство розробило у 2021 р. перспективний проект, щоб стати фінансовою установою, яка надаватиме банківські послуги там, де не має відділень інших банків, а є відділення підприємства.

Навіть зараз у важкий воєнний період АТ «Укрпошта» знаходить шляхи підвищення ефективності господарської діяльності, наприклад, відкриває нові відділення, тим самим залучає нових клієнтів.

Отже, для підвищення ефективності господарської діяльності необхідно проводити постійний моніторинг основних факторів, зокрема

конкурентоспроможності в діючій галузі по виробництву продукції або/та наданню послуг, проводити заходи з покращення логістичних процесів, оптимально управляти бізнес-процесами, приймати креативні рішення, бути готовим до криз та адаптуватися до них.

Література:

1. Жарикова А. Обстріли не лякають: українці у жовтні зареєстрували понад 24 тисячі нових бізнесів *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/11/4/693448/> (дата звернення: 08.11.2022).
2. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства : навч. посіб. [вид. 2-ге, перероб. та доп.]. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 436 с.
3. Укрпошта. URL: <https://www.ukrposhta.ua/ua> (дата звернення: 08.11.2022)

УДК 658

Сисюк Світлана

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри обліку і оподаткування

Зеліско Ярослав

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Заклади охорони здоров'я на сьогодні здійснюють свою діяльність у доволі складних соціально-економічних умовах та умовах невизначеності. Тому виникає необхідність в удосконаленні підходів до фінансового управління та фінансового планування закладів охорони здоров'я.

Фінансове планування дозволяє сформувати ефективну систему фінансового менеджменту. Система фінансового менеджменту впливає на швидкість підготовки та правильність прийняття фінансових рішень у закладі охорони здоров'я. Якісне фінансове планування та його результати сприяють правильному прийняттю фінансових рішень та розробці прогнозів для майбутньої діяльності.

Необхідно відзначити, що фінансове планування є однією із функцій управління закладом охорони здоров'я та в цілому повинне забезпечити стійкий фінансовий стан, здійснити прогноз необхідного обсягу фінансових ресурсів для забезпечення діяльності закладу охорони здоров'я з визначенням джерел фінансування. Тому необхідно дослідити суть категорії «фінансове планування», визначити його основні напрями та принципи з врахуванням специфіки діяльності закладу охорони здоров'я.

Автори Жук О.І., Томашевська А.В., Боришкевич І.І. під терміном фінансове планування визначають – «процес управління фінансовими